

DIN ISTORIA MEDICAMENTULUI ROMÂNESC. MEDICAMENTE SEDATIVE

Constanța RIZESCU¹, Adriana-Elena TĂEREL²,
Ana CARATA³, Ligia GHIDEL⁴

acarata@yahoo.com

ABSTRACT: Necessity to compose the *The Romanian drug history* leads us to consider another Pharmacotherapeutic group in addition to the above [1–2]. In this Note we introduce extracts, syrups, tinctures, tablets, acting sedative, listed in the national medication file and files of autochthon drug laboratories, Galenica and Biofarm, in the last decades of the twentieth century[3–4]. Some tinctures and extracts were half-prepared for the Galenica laboratories products. However, other were supplied directly to community and hospital's pharmacies.

KEYWORDS: drog, acting sedative, Galenica, Biofarm.

Introducere

Stări nervoase de neliniște, de agitație, au fost prezente în patologia omului și animalelor, dintotdeauna. Nu de puține ori aceste necazuri se rezolvau la „propunerea bătrânelor” cu ajutorul unor ceaiuri, fie ele de tei, de păducel sau alte plante. Farmaciile existente pe teritoriul țării, preparau desigur tincturi sau extracte, poțiuni sau pilule, după prescripția medicilor.

Înainte de 1948–1949 (naționalizarea industriei farmaceutice și a farmaciilor din mediul urban; 1953, în mediul rural), surse de informații sigure despre produsele sedative în România sunt Farmacopeile Române.

¹ Dr. chimie, membru de onoare al Societății Române de Istoria Farmaciei, membru titular al Diviziei de istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

² Conf. univ. dr., Facultatea de Farmacie, București, membru asociat al Diviziei de istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

³ Prof. univ. dr. farm., Facultatea de Farmacie, București, membru titular al Diviziei de istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

⁴ Membru al Societății Române de Istoria Farmaciei.

Majoritatea plantelor care sunt considerate medicamente cu tradiție de mai multe secole pe teritoriul țării noastre, sunt cuprinse în Prima Farmacopee Română, pentru care se împlinesc 150 ani de la apariție. Aceste medicamente naturale au fost oficializate și legitimate, datorită studiilor făcute de personalitățile care au întocmit această Farmacopee.

Se preparau unele tincturi și extracte în societăți și întreprinderi, care existau în acei ani (*Societatea Industriei Farmaceutice, 1948*), precum și unele forme farmaceutice, realizate de unitățile productive *Progresul Farmaceutic* sau *Unitatea Productivă I. V. Micu*.

După 1949 în ICCF 6 (Întreprinderea Chimico-Farmaceutică nr. 6 – ultima comasare a întreprinderilor de medicamente după profil) se preparau două siropuri cu acțiune sedativ-calmantă. După cum se știe [3], ICCF 6 și-a luat denumirea de *Galenica* în 1957. Din 1957, în afara locației din Bulevardul Ilie Pintilie nr. 40–42, a mai primit încă un spațiu pentru realizarea extractelor vegetale, tincturilor, apelor aromatice și substanțelor farmaceutice. Noua locație se afla în strada Tineretului nr. 2. Până atunci, tincturile și extractele se fabricau la etajul 4 din Bulevardul Ilie Pintilie nr. 40–42 [3].

Extracte și Siropuri românești autorizate în terapeutică

În indexul produselor finite grupate în monografia fabricii *Galenica* după acțiunea farmacodinamică, sunt prevăzute două siropuri cu acțiune sedativă: *Passifloral* și *Sedonal*.

Produsul *Passifloral*, după cum reiese și din formula prezentată în monografie, conține un Extract sedativ, obținut din cinci ingrediente (*Flores Crataegi, Herba Chelidonii, Radix Valerianae, Strobili Lupuli, Spiritus 30⁰*). La capitolul „*Extracte*” din monografia *Galenica* este redată formula unui alt produs sedativ, *Extractum Passiflorae fluidum*. Reamintim produsul *Sirupus Passiflorae*, în a cărui formulă s-a folosit *Extractum Passiflorae fluidum*.

În indexul produselor finite sedative *Galenica* alături de *Passifloral* figurează și siropul *Sedonal*. Ca ingrediente semifabricate s-au folosit *Tinctura Crataegi* și *Tinctura Valeriana*.

Tincturi sedative

La acest capitol este redată formula produsului *Tinctura Passiflorae*, cu acțiune sedativă, dar care nu mai constituie un ingredient, semifabricat, ci se administrează ca atare.

În anii următori, produsul *Passifloral* își păstrează denumirea și formula. După includerea fabricii *Galenica* în structura fabricii

Biofarm, în anii 1969–1970, în următoarele ediții ale listelor de medicamente (*Produse farmaceutice folosite în practică medicală*) [4], produsul *Passifloral* apare ca sortiment preparat de fabrica Biofarm.

● Pasinal (Pasiflora)

Sirop conținând:

Luminal sodic.....	0,368 g
Bromură de sodiu.....	2,400 g
Bromură de potasiu.....	1,600 g
Fenazonă.....	4,000 g
Extract sedativ.....	4,800 g
Extract de beladonă moale.....	0,040 g
Alcool.....	10,000 g
Glicerină.....	16,000 g
Nipagin.....	0,080 g
Vanilină.....	0,008 g
Sirop aromatizat până la 100 g	

Acțiune terapeutică: sedativă și de diminuare a excitabilității nervoase.

Indicații: insomnie, tulburări neurovegetative, hiperexcitabilitate nervoasă, nevroze, migrenă.

Contraindicații: insuficiență cardiacă, hepatică și renală, intoleranță la brom.

Reacții adverse: rareori reacții cutanate, determinate de fenazonă.

Mod de administrare: adulți — 1–2 lingurițe de 2–3 ori/zi; nu se administrează la copii.

Prezentare: Flacon cu 125 ml sirop = 6,00 lei.

Producător: Fabrica BIOFARM.

Norma de calitate: N.I. 2929-70.

Păstrare: la loc uscat și răcoros.

COMPOZIȚIE

Extr. sedativ. fluid. 3.82 g. kalium bromatum 1.28 g. natrium bromatum 1.93 g. natrium phenylæthybarbituricum 0.32 g. amyrrinum 3.23 g. extr. belladonnæ spiss. 0.03 g. sirupus aromatis q. s. ad 100 g.

INDICAȚII

Hiperexcitabilitate nervoasă, tulburări neurovegetative; insomni; vărsături de sarcină; enurezi; migrenă; coree.

CONTRAINDICAȚII

Insuficiență cardiacă.

MOD DE ADMINISTRARE

Adulți: 1–2 lingurițe de 3 ori pe zi.
Copii: nu se administrează.

PREZENTARE

Flacone de 125 ml.

544

Fig. nr. 1 – Monografia produsului *Pasinal* – Nomenclator 1976, pagina 544

Formula produsului *Passifloral*, denumit acum *Passinal* în Lista produselor farmaceutice din 1976 la pagina 544 cuprinde următoarele ingrediente: luminal sodic, bromură de sodiu și potasiu, fenazonă, extract sedativ, extract de beladonă moale, alcool, glicerină, nipagin, vanilină, sirop aromatizat. Alte 3 produse medicamentoase care apar în aceeași ediție sunt: *Extract Passiflorae fluidum* (pagina 1124), la capitolul *Extracte*; *Tinctura Passiflorae* (tinctură de pasiflora), la capitolul *Tincturi* (pagina 1147); *Nervocalm*, sirop, pagina 510. Formula acestui sirop este asemănătoare cu formula siropului *Sedonal*, cu deosebirea că nu mai conține în compoziție fenobarbitalul.

În Nomenclatorul din anul 1982 găsim trei preparate sedative: *Extract Passiflorae* (pagina 743), *Tinctura Passiflorae* (pagina 758) Ceaiul sedativ (pagina 817). Ceaiul sedativ conține următoarele ingrediente: *Leonuri herba*, *Lupuli strobuli*, *Origani herba*, *Papaveri capita*, *Tiliae flos cum bracteis*, *Valerianae radix*.

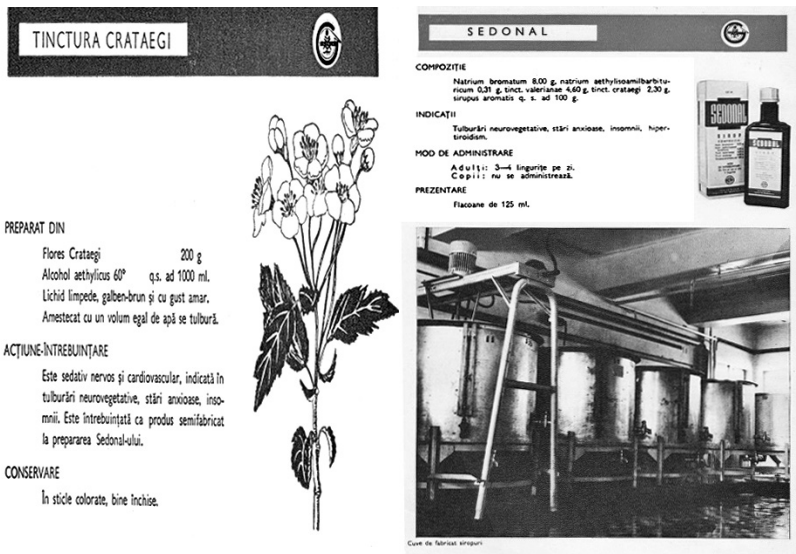

Fig. nr. 2 – Monografiile produselor *Tinctura Crataegi* și *Sedonal*

Granule și Comprimate cu acțiune sedativă

În afară de siropurile sedative, în nomenclatorul din 1976 apare medicamentul *Extraveral*, sedativ sub formă de comprimate, fabricat de IMB, [4, pag. 328].

O nouă formă farmaceutică, un sedativ sub formă de granule cu denumirea de *Sedinstant*, fabricat la Iași, apare în nomenclatorul din 1982 la pagina 337. Formula acestui medicament avea în compoziție ca ingrediente produsele: *Valeriana officinalis*, *Humulus lupulus*, *Crataegus oxyacanta*, *Leonurus cardiaca*, *Tillia cordata*, *Dracocephalus moldavica*.

De asemenea, este redată și formula de comprimate *Extraveral*, la pagina 181, a cărui formulă conține *extract uscat de Valeriana* 0,05 grame, *Extract uscat de crataegus* grame și *Fenobarbital* 0,02 grame.

Amestecuri de produse vegetale sedative (Ceaiuri)

La Capitolul 6 al Nomenclaturii, intitulat *Plante și Ceaiuri din plante*, după monografiile organelor vegetale utilizate în terapeutică, (de la *Cortex la Stipites*), sunt introduse 28 de amestecuri, între care *Ceai calmant* și *Ceai calmant împotriva tulburărilor cardiace* (ce conține trei dintre ingredientele Ceaiului calmant: *Fructus Crataegi*, *Herba Leonuri*, *Radix Valerianae*). Ordinea de introducere

a monografiilor ceaiurilor corespunde cuvintelor care desemnează acțiunea terapeutică, redate alfabetic. *Ceai sedativ* este un amestec de 6 organe de plante, între care se regăsesc *Herba Leonuri* și *Radix Valerianae*.

Medicamente sedative românești și de import autorizate în terapeutică în anul 2012

În ghidul farmacoterapeutic *MemoMed* din 2012 se menține produsul Extraveral, pagina 827, fabricat de Zentiva, fostă IMB (Întreprinderea de Medicamente din București). Este prevăzut și un medicament homeopat preparat de Firma farmaceutică Boiron, denumit *Sedatif PC*, la pagina 1017 (*Aconitum 6CH, Belladonna 6CH, Calendula 6CH, Clelidonium 6CH, Abrus 6CH, Viburnum 6CH*). În compoziție intră și extract Viburni, menționat de altfel și în monografia Galenicii.

În *MemoMed* nu sunt cuprinse și alte ceaiuri sau alte forme farmaceutice încadrate ca suplimente alimentare și nu ca medicament, cum ar fi preparatele de la Dacia Plant, Pro Natura, Montana Plant, Fares ș.a.

Concluzii

Prin această lucrare am dorit să evidențiem contribuții românești la asigurarea asistenței cu medicamente a populației. Sedativele prezentate în această lucrare evidențiază natura vegetativă a componentelor lor. Din datele prezentate rezultă că cele două fabrici de medicamente Galenica și Biofarm au produs de-a lungul anilor (1960–1990) medicamente autohtone pentru diferite boli, respectiv sedative, analgezice, revulsive, așa cum am arătat și în lucrările anterioare [1–3].

Bibliografie

- [1] Carata, Ana, Rizescu, Constanța, și colab., *De l'histoire du médicament et des entreprises pharmaceutiques de Roumanie dans la littérature du XXe siècle* – 40. Kongress für die Geschichte der Pharmazie, Berlin, 14–17 September 2011, p. 86.
- [2] Rizescu, Constanța, Carata, Ana, Tăerel, Adriana, „Scobutil sau povestea tristă a unui medicament românesc”, *Academia Română, CRIFST – DIS – Studii și Comunicări/DIS* vol. IV/2011, pp. 81–87.
- [3] Tăerel, Adriana, Carata, Ana, Rizescu, Constanța, Ghidel, Ligia, „Din istoria medicamentului românesc în a II-a jumătate a secolului XX-lea”, vol. A *XLII-a Reuniune Națională de Istoria Medicinii*, Iași 31 mai – 2 Iunie 2012, pp. 249–252.

- [4] *** *Produse farmaceutice folosite în practică medicală*, Centrala Industrială de medicamente, București, 1976, p. 328, 510, 544, 1124, 1147.
- [5] *** Memomed 2012, p. 827, 1017.